

<https://hstryres.uz/journal/index.php/makro>

2026, № 4 (16)

ISSN-3030-3761

ТАРИХИЙ ТАДҚИҚОТЛАР
Илмий журнали

ИСТОРИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
Научный журнал

HISTORICAL RESEARCHES
Scientific journal

ТОШКЕНТ-2026

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Юнусова Хуршида Эркиновна
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети

Бош муҳаррир ўринбосори:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief editor:

Шакиров Иляс Рахимзянович
т.ф.ф.д., (PhD)
Ўзбекистон Миллий университети

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ
EDITORIAL BOARD

Сагдуллаев Анатолий Сагдуллаевич
тарих фанлари доктори, профессор, Академик
Ўзбекистон Миллий университети
Сулейманов Рустам Хамидович
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Муминов Алишер Гаффарович
Сиёсий фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Зуев Андрей Сергеевич
тарих фанлари доктори, профессор
Новосибирск Давлат университети
Ишанхуджаева Замира Райимовна
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Кобзева Ольга Петровна
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Холиқулов Ахмад Баймаҳаматович
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Габриэльян Софья Ивановна
тарих фанлари доктори, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Убайдуллаева Барно Машрабжоновна
тарих фанлари доктори, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Очилдиев Файзулла Бобоқулович
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Саидбобоев Зокиржон Абдукаримович
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Азизов Илдар Рафаэлевич
Сиёсий фанлари доктори (DSc), доцент
Бизнес ва тадбиркорлик Олий мактаби

Гаффоров Шокир Сафарович
тарих фанлари доктори, профессор
Самарқанд давлат университети
Сиддиков Равшан Бердимуратович
тарих фанлари номзоди, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Тухтабеков Козимбек Азимбекович
тарих фанлари номзоди, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Бабабеков Акбар Давурбаевич
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
Ўзбекистон Миллий университети
Бахранов Шерзод Таштурсунович
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
Жамоат ҳафсизлиги университети
Алиазарова Дилдора Валишеровна
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Холиқулова Шахноза Боймуҳамматовна
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Навоий Давлат педагогика институти
Нормуродов Дилмурод Раҳматуллаевич
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Абдулаева Нигора Санжаровна
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Америка технологиялар университети
Тоғаев Жасур Эркинович
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Усаров Умид Абдумавлянович
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Эшқувватов Бобир Валикул ўғли
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети

Контакт редакции журнала
Город Ташкент, улица Мирзо Голиба,
Исторический факультет
Национального Университета
Узбекистана имени Мирзо Улугбека
Web: <https://hstryres.uz/journal/>
E-mail: I.Shakirov91@mail.ru
Тел: +998900382203

Contact Editors of journal
Tashkent city, street of Mirzo Golib,
Faculty of history of the National
university of Uzbekistan named after
Mirzo Ulugbek
Web: <https://hstryres.uz/journal/>
E-mail: I.Shakirov91@mail.ru
Phone: +998900382203

МУНДАРИЖА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1	Akbarov Ravshan Xalimovich JADIDLAR MA'RIFATCHILIK FAOLIYATINI YOYISHDA "TARJIMON" GAZETASINING O'RNI	4
2	Ахрарова Амалия Искандеровна ЭВОЛЮЦИЯ ФОРМАТОВ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ И ЯПОНИИ: СТАНОВЛЕНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РЕГИОНАЛЬНОГО ДИАЛОГА	14
3	Бахранов Шерзад Таштурсунович ЎЗБЕКИСТОН ССР САБЗАВОТ-ПОЛИЗ ЭКИНЛАРИ ВА КАРТОШКА ИЛМИЙ – ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ ФАОЛИЯТИ ТАРИХИДАН	27
4	Israilov Nodir Raximjonovich XVI ASR FRANSUZ SHARQSHUNOSLARI ASARLARIDA AMIR TEMUR HAYOTI VA DAVLATCHILIK FAOLIYATINING TADQIQ ETILISHI	39
5	Kandaxarov Anvarjon Xasanovich BUXORO XONLIGIDA JO'YBOR XOJALARINING IQTISODIY QUDRATI: SHAKLLANISH OMILLARI VA IJTIMOY-SIYOSIY TA'SIRI	45
6	Mamajonov Soyibjon Xalilovich AMIR TEMUR VA TO'XTAMISHXON MUNOSABATLARI YOZEF FON XAMMER-PURGSHTAL TALQINIDA	52
7	Mahkamova Zulxumor Murodjon qizi TURKISTON ASSRNING SOLIQ SIYOSATI TARIXIDA KADRLAR TARKIBINING AKS ETISHI	58
8	Mirzayeva Zaxra Xayritdinovna KO'RGAZMA ORTIDAGI IMPERIYA: KAUFMAN DAVRIDA TURKISTONDA MUSTAMLAKACHILIK SIYOSATINING NAMOYON BO'LISHI	64
9	Normurodov Dilmurod Raxmatullayevich TO'SKENT VOHASINING QADIMGI VA RIVOJLANGAN ORTA ASRLAR DAVRI TARIXI VA MADANIYATIGA OID YOZMA MANBALAR XUSUSIDA	71
10	Nuridinov Turdali Qambarovich., Haydaraliyev Xushnud Muso-zoda QO'QON XONLIGIDA AHOLINING OMMAVIY ISHLARGA JALB ETILISHI TARIXSHUNOSLIGI	85
11	Nuridinov Turdali Qambarovich., Haydaraliyev Xushnud Muso-zoda QO'QON XONLIGI-XITOIY O'RTASIDAGI DIPLOMATIK ALOQALAR XORIJIY TADQIQOTCHILAR TALQINIDA	90
12	Raxmankulova Matluba Bayxurazovna XX ASR BOSHLARIDA G'ARBDA TEMURIYLAR KITOBAT SAN'ATINING O'RGANILISHI	96
13	Razzokova Nigora Olimjon kizi INCLUSIVE EDUCATION PRACTICES AND THEIR IMPACT ON LINGUISTICALLY DIVERSE LEARNERS IN MULTICULTURAL CLASSROOMS	107
14	Sadirov Aziz Sirojiddinovich MUSTAQILLIK ARAFASIDA QASHQADARYO VILOYATIDA YO'L TRANSPORT INFRAUZILMASINING SHAKLLANISH VA RIVOJLANISH JARAYONLARI	113
15	Сиддиков Равшан Бердимуратович ЎЗБЕКИСТОН ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИНГ ХАЛҚАРОЛАШУВИ ТАРИХИГА ДОИР (1997-2016)	120

Mahkamova Z. M.

«Arxivshunoslik va manbashunoslik» kafedrası tadqiqotchisi

O'zbekiston Milliy Universiteti

zulkhumor0101@gmail.com

TURKISTON ASSRNING SOLIQ SIYOSATI TARIXIDA KADRLAR TARKIBINING AKS ETISHI

ANNOTATSIYA

Mazkur maqola Turkiston ASSR davrida soliq siyosatini amalga oshirishda faoliyat yuritgan soliq organlari kadrlar tarkibining tarixiy jihatlarini tahlil qilishga bag'ishlangan. Tadqiqot natijasida Turkiston ASSRda soliq siyosatini amalga oshirishda kadrlar tarkibi muhim omil bo'lgani, soliq organlari faoliyatining samaradorligi xodimlarning kasbiy tayyorgarligi va tarkibiy xususiyatlari bilan bevosita bog'liq ekani arxiv materiallari asosida asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Turkiston ASSR, soliq siyosati, kadrlar tarkibi, soliq organlari, moliya xalq komissarligi, mahalliy kadrlar, arxiv hujjatlari, sovet boshqaruvi.

KIRISH

Turkiston ASSR davrida amalga oshirilgan soliq siyosati sovet davlat boshqaruv tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lib, uning amaliy natijalari ko'p jihatdan soliq organlarida faoliyat yuritgan kadrlarning tarkibi va malakasiga bog'liq bo'lgan. Biroq bugungi kunga qadar mazkur davr soliq siyosati asosan iqtisodiy va huquqiy jihatlardan o'rganilgan bo'lsa-da, uni amalga oshirgan kadrlar tarkibi, ularning milliy, ijtimoiy va kasbiy xususiyatlari hamda soliq tizimidagi o'rnini yetarli darajada tadqiq etilmagan.

O'zbekiston Milliy arxivi fondlarida saqlanayotgan hujjatlar ushbu masalani yangi manbalar asosida yoritish, soliq organlarining shakllanishi, kadrlar siyosati va mahalliy mutaxassislarni jalb etish jarayonini ilmiy jihatdan tahlil qilish imkonini beradi. Shu sababli Turkiston ASSR soliq organlari kadrlar tarkibini arxiv manbalari asosida o'rganish nafaqat sovet davri soliq siyosati tarixini yanada chuqurroq ochib berishga, balki davlat boshqaruvi va moliya tizimi tarixiga oid ilmiy tadqiqotlarni yangi ma'lumotlar bilan boyitishga xizmat qiladi.

Tadqiqotni amalga oshirishda tarixiylik va xolislik tamoyillariga tayanildi. Mavzuni yoritishda O'zbekiston Milliy arxivi fondlarida saqlanayotgan arxiv hujjatlari, me'yoriy-huquqiy hujjatlar hamda tarixiy manbalarni tahlil qilish usullaridan foydalanildi. Shuningdek, qiyosiy-tarixiy, tizimli tahlil, manbashunoslik va statistik tahlil metodlari qo'llanildi. Mazkur metodlar Turkiston ASSR soliq organlari kadrlarining soni, milliy va ijtimoiy tarkibi, kasbiy tayyorgarligi hamda ularning soliq siyosatini amalga oshirishdagi o'rnini kompleks ravishda o'rganish imkonini berdi.

TADQIQOTNING ASOSIY NATIJALARI

Turkiston ASSR Moliya xalq komissarligida 3 ta boshqarmadan iborat bo'lib, shulardan biri soliq boshqarmasi hisoblandi. Komissarlikda umumiy 321 ta xodim faoliyat yuritib, undan 32 tasi aynan soliq boshqarmasida ishlagan[1], xodimlarning 10 foizga yaqini shu boshqarmaga tegishli bo'lgan. Xodimlar sonining nisbatan kamligi Turkiston ASSR davrida soliq tizimi hali shakllanish bosqichida bo'lganini, mavjud kadrlar esa keng hududda soliq siyosatini amalga oshirishda muhim rol o'ynaganini ko'rsatadi.

Soliq boshqarmasi Moliya xalq komissarligi tarkibida bo'lib, soliq boshqarmasida turli lavozimlardagi kadrlar faoliyat yuritib, soliq boshqarmasi to'rtta asosiy bo'limdan tashkil topgan: bular davlat daromadlar, bevosita soliq, bilvosita soliq va devonxona bo'limlari tashkil etgan. Bu bo'limlardagi lavozim va shtatlarga quyidagicha tashkil qiladi, boshqarma boshlig'i - 1 ta, bevosita soliqlar bo'lim boshlig'i - 1 ta, bo'lim boshlig'i - 2 ta, nazoratchi - 3 ta, tekshiruvchi - 1 ta, ya'ni umumiy 9 ta mutaxassis, devonxona tarkibida - 1 ta kotib, 1 ta jurnalist, 1 ta mashinnist - umumiy 3 ta xodim faoliyat olib borgan. Bundan ko'rinib turibiki, soliq boshqarmasida umumiy 22 xodim ishlagan[2]. Turkiston ASSR davrida soliq boshqarmasining tashkiliy tuzilmasi nisbatan ixcham, ammo aniq vazifalar taqsimoti asosida shakllantirilgani ko'rinadi. Boshqarma tarkibida rahbarlik, nazorat va tekshiruv bilan shug'ullanuvchi mutaxassislar hamda hujjatlar bilan ishlovchi devonxona xodimlari bo'lib, ularning har biri soliq siyosatini amaliyotga joriy etishda muhim vazifani bajargan.

Soliq boshqarmasida jami 22 nafar xodim faoliyat yuritganligi o'sha davr sharoitida soliq tizimi hali to'liq kengayib ulgurmaganini, biroq davlat budjetini shakllantirish va moliyaviy siyosatni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan asosiy boshqaruv apparati mavjud bo'lganini anglatadi. Turkiston ASSRda soliq tizimining bosqichma-bosqich shakllanib, keyinchalik yanada takomillashib borganidan dalolat beradi.

Turkiston Avtanom Sovet Sotsialistik Respublikasida 1920-yillarda markaziy soliq boshqarmasining boshlig'i sifatida V.N.Petlin, markaziy soliq boshqarmasining boshlig'i o'rinbosari sifatida A.A.Frey, bevosita soliq boshqarmasi boshlig'i – V.I.Galavanov, bilvosita soliq bo'limi boshlig'i – P.N.Danilov, taftish bilvosita soliq – V.I. Yankovskiylar faoliyat olib brogan[3]. Mazkur lavozimlar va ularda faoliyat yuritgan shaxslar Turkiston ASSRda soliq tizimining markazlashgan holda boshqarilganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, soliq boshqarmasida bevosita va bilvosita soliqlar bo'yicha alohida bo'limlarning mavjudligi o'sha davrda soliq siyosati murakkab va ko'p yo'nalishli tizim sifatida shakllanganidan dalolat beradi. Bu esa davlat budjetini shakllantirish, iqtisodiy jarayonlarni nazorat qilish hamda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etgan.

Turkiston ASSRda 6 oylik moliyaviy kursalar tashkil qilinadi. Bu kurslarda umumiy 100 ta talabgor qabul qilingan va 1923-yilgi ma'lumotlarga ko'ra qabul qilinganlarning 90 nafari mahalliy aholi vakillaridan iborat bo'lgan. Shu yilda davlat tomonidan kurs uchun 58.706 rubl miqdorida mablag' ajratilgan.

Natijada, ushbu moliya kurslari orqali Turkiston ASSR moliya va soliq tizimi uchun zarur bo'lgan mahalliy mutaxassislar tayyorlanib, davlat boshqaruvi apparatining kadrlar bilan ta'minlanishiga muhim hissa qo'shilgan. Bu jarayon o'z navbatida soliq siyosatini samarali amalga oshirish, moliyaviy nazoratni kuchaytirish hamda davlat budjetini shakllantirish tizimini yanada mustahkamlashga xizmat qilgan.

Arxiv hujjatlarida keltirilishicha, kursning oltinchi oyida mutaxassislik bo'yicha amaliy mashg'ulotlar o'tkazilgan. Bu esa o'quv jarayoni faqat nazariy bilimlar bilan cheklanib qolmaganini, balki amaliy tajriba bilan ham mustahkamlanganini ko'rsatadi. Kurslarning asosan avgust-yanvar oylarida tashkil etilgani esa ta'lim jarayoni aniq reja asosida olib borilganini va qisqa muddat ichida soliq organlari uchun zarur bo'lgan kadrlarni tayyorlashga qaratilganini anglatadi. Ya'ni bir yilda ikki marta kurslar kadrlar yetishmasligini bartaraf etish maqsad qilingan.

Natijada, ushbu kurslar orqali Turkiston ASSRda moliya va soliq tizimi uchun zarur bo'lgan mahalliy mutaxassislar tayyorlanib, davlat boshqaruvi organlarining kadrlar bilan ta'minlanishiga muhim hissa qo'shilgan. Bu jarayon soliq siyosatini amalga oshirish samaradorligini oshirish, moliyaviy nazoratni kuchaytirish hamda davlat budjetini shakllantirish va tizimni yanada mustahkamlashgan. Turkiston ASSRda tashkil etilgan moliyaviy kurslar puxta tartibga solingan va aniq talablar asosida olib borilganini ko'rsatadi. Kursda o'qish istagida bo'lgan nomzodlar avvalo maxsus anketa to'ldirishlari talab etilgan bo'lib, ushbu anketa 34 banddan iborat bo'lgan. Bu esa kursga qabul qilinayotgan shaxslar haqida batafsil ma'lumot yig'ish, ularning ijtimoiy kelib chiqishi, saviyasi va tayyorgarlik darajasini aniqlash maqsadida amalga oshirilganini anglatadi. Shunday tartib orqali kursga eng munosib nomzodlarni tanlab olishga e'tibor qaratilgan.

Shuningdek, moliya kurslari asosiy uch yo'nalish bo'yicha tashkil etilgan bo'lib, ular moliya, bank va sug'urta yo'nalishlaridan iborat bo'lgan. Bu yo'nalishlar o'sha davr moliya tizimining muhim tarmoqlarini qamrab olgan bo'lib, kursantlar ushbu sohalar bo'yicha maxsus bilim va ko'nikmalarni egallaganlar.

Natijada, bunday keng qamrovli o'quv dasturi orqali Turkiston ASSR moliya tizimi uchun har tomonlama tayyorlangan mutaxassislar shakllantirilgan. Bu esa soliq va moliya organlarida ishlovchi kadrlarning bilim darajasini oshirish, moliyaviy boshqaruvni samarali tashkil etish hamda davlat budjeti tizimini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etgan.

Arxiv hujjatlarining ma'lumotiga ko'ra, moliyaviy kurslarda ko'plab yo'nalishlar mavjud bo'lgan ya'ni turli xildagi Mana shu o'quv kurslari haqida Arxiv hujjatlarida qator ma'lumotlar uchraydi. Ya'ni soliq kurslarini tamomlashda bitiruvchilarga maxsus sinov tashkil etilgan. Ular soliq sohasidagi lavozimlarni egallashga tayyor bo'lib chiqqanlar. 1922-yillarda bu kursni bor yo'g'i 27 nafar kursant tamomlagan. Soliq boshqarmasi bergan ma'lumotlarga ko'ra, bu bitiruvchilar kadrlarga bo'lgan ehtiyojni qondira olmagan. Shu yilda bilvosita soli bo'limi uchun taftish-inspektor, uchta moliyaviy agent va bir nechta ish

yurituvchilar ishga joylanadi [4]. Bu ko'rsatkich o'sha davrda moliya va soliq organlari uchun zarur bo'lgan kadrlar soniga nisbatan juda kam bo'lgan.

Bazi holatlarda soliq boshqarmasida ham turli qisqartirishlar amalga oshirilgan. Misol uchun 1921-yil 19-sentyabrda ham mana shunday qisqartirish bo'lib o'tdi [5]. Bu holat o'sha davrda soliq organlari zimmasiga yuklatilgan vazifalar ko'payib borayotgani va mavjud xodimlar soni ularni to'liq bajarish uchun yetarli bo'lmaganini ko'rsatadi. Yangi lavozimlar joriy etish orqali soliq yig'imlarini nazorat qilish, tekshiruv ishlarini kuchaytirish hamda hududiy soliq organlari faoliyatini yanada samarali tashkil etish maqsad qilingan. Bu jarayonlar Turkiston ASSRda soliq boshqarmasi faoliyati doimiy ravishda qayta ko'rib chiqilib, mavjud sharoit va ehtiyojlardan kelib chiqib takomillashtirib borilganini ko'rsatadi. Bir tomondan yangi lavozimlar joriy etish orqali soliq tizimining imkoniyatlari kengaytirilgan bo'lsa, ikkinchi tomondan ayrim qisqartirishlar orqali boshqaruv tizimini ixchamlashtirishga harakat qilingan. Bu esa soliq boshqarmasi faoliyati o'sha davr iqtisodiy va ma'muriy sharoitlariga mos ravishda shakllanganini anglatadi.

Soliq organlarida ishlovchi xodimlarga yiliga bir marta kiyim bosh ham taqdim etilgan. Arxiv hujjatlarida xodimlarga yiliga bir juft etik, bosh kiyim, qo'lqop, brezent plash, shuba, valenok berilganligi aytib o'tilgan[6]. Bu tadbir xodimlarga davlat tomonidan moddiy rag'batlantirish sifatida xizmat qilgan.

Arxiv fondlarini kuzatish chog'ida ba'zi bayonnomalarda ham keltiriladi. Ulardan biri 1923-yilda tuzilgan, Turk respublikadagi to'g'ri va egri soliqlar bo'limlari hodmlarini mukofotlash to'g'risidagi hisoblanadi. Unga ko'ra soliq boshqarmasi xodimlarining asosan faolligiga e'tibor qaratilganligi ko'rsatiladi. Ya'ni, arxiv hujjatlarida hududlar kesimida tahlil qilinganda, Turkmaniston uchun 8 ta mukofot puli ajratilgani, lekin 5 tasi loyiq deb topilgani, Samarqand viloyatiga 12 ta ajratilib, 9 ta xodim mukofotlangani, Yettikent viloyatidan esa 8 ta ajratilib 6 tasi turli toifadagi mukofotlar bilan taqdirlangani qayd etiladi [7]. Arxiv hujjatlari va bayonnomalardan kelib chiqib, Turkiston ASSR soliq tizimida xodimlarni mukofotlash tizimi nafaqat rag'batlantirish, balki boshqaruv samaradorligini oshirish, soliq yig'imlarini sifatli tashkil etish va xodimlarning mas'uliyatini mustahkamlashga qaratilganini ko'rsatadi. 1923-yildagi bayonnomaga ko'ra, soliq boshqarmasi xodimlarini faollik, ish sifatiga, soliq yig'imlarini to'g'ri amalga oshirish va ma'muriy vazifalarni bajarish darajasiga qarab turli kategoriyalarda mukofotlagan. Bu jarayon hududiy viloyatlar kesimida amalga oshirilgan bo'lib, har bir viloyatdagi faol xodimlar aniq belgilangan mezonlar asosida taqdirlangan.

Turkmaniston viloyatida 8 ta mukofot ajratilgan bo'lsa, shundan 5 tasi haqiqatan loyiq deb topilgan; Samarqand viloyatida 12 ta mukofot ajratilib, 9 nafar xodim turli kategoriyalarda taqdirlangan; Yettikent viloyatida 8 ta mukofotdan 6 tasi haqiqiy faol xodimlarga berilgan. Shu bilan birga, Amudaryo, Yettisuv, Sirdaryo va Farg'ona viloyatlarida ham xodimlar turli kategoriyalar bilan mukofotlangan. Turli kategoriyalar (1-y, 2-y, 3-y) bilan mukofotlash xodimlar ishining darajasini aniq belgilab, eng faol va samarali xodimlarni ajratishga imkon bergan.

Soliq boshqarmasi xodimlarini mukofotlash tizimi ham aniq tartibda tashkil etilgan. 1923-yilgi bayonnomalarga ko'ra, xodimlarning faolligi va ish samaradorligi hududiy va kategoriyaga ajratilgan mukofotlar orqali rag'batlantirilgan. Bu tizim xodimlarning mas'uliyatini oshirish, soliq yig'imlarining sifatini nazorat qilish va moliya boshqaruvining samaradorligini kuchaytirish maqsadida ishlatilgan.

XULOSA

Turkiston ASSR moliya tizimi uchun asosiy masala kadrlar tayyorlash, xodimlarni rag'batlantirish, nazorat va boshqaruv tizimini shakllantirish bo'yicha tizimli choralarni amalga oshirilgan davr bo'lgan. Arxiv hujjatlari shuni ko'rsatadiki, bu jarayonlar nafaqat iqtisodiy, balki siyosiy va ma'muriy jihatdan ham muhim ahamiyat kasb etgan. Shunday qilib, Turkiston ASSRda soliq boshqarmasi faoliyati davlat moliya siyosatini amaliyotga tatbiq etish, kadrlar bilan ta'minlash va hududiy nazoratni kuchaytirishda muhim rol o'ynagan.

FOYDALANILGAN MANBA VA ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zMA, R-37-fond, 1-ro'yxat, 1648-yig'majild, 41-varaq.
2. O'zMA, R-37-fond, 1-ro'yxat, 410-yig'majild, 26-varaq.
3. O'zMA, R-37-fond, 1-ro'yxat, 381-yig'majild, 26-varaq.
4. O'zMA, R-37-fond, 1-ro'yxat, 967-yig'majild, 42-varaq.
5. O'zMA, R-37-fond, 1-ro'yxat, 915-yig'majild, 54-varaq.
6. O'zMA, R-37-fond, 1-ro'yxat, 795-yig'majild, 40-varaq.
7. O'zMA, R-37-fond, 1-ro'yxat, 915-ro'yxat, 38-40-varaq.

Mahkamova Z. M.

Researcher at the department of «Archival and source studies»
National university of Uzbekistan
zulkhumor0101@gmail.com

THE REFLECTION OF PERSONNEL COMPOSITION IN THE HISTORY OF TAX POLICY OF THE TURKESTAN ASSR

ABSTRACT

This article is devoted to the analysis of the historical aspects of the personnel composition of the tax authorities responsible for implementing tax policy during the period of the Turkestan Autonomous Soviet Socialist Republic (Turkestan ASSR). Based on archival materials, the study demonstrates that the personnel composition was one of the key factors influencing the implementation of tax policy in the Turkestan ASSR, while the effectiveness of the tax authorities was directly dependent on the professional qualifications of their employees and the structural characteristics of the personnel.

Keywords: Turkestan ASSR, tax policy, personnel structure, tax authorities, People's Commissariat of Finance, local personnel, archival documents, Soviet administration, tax administration.

Махкамова З. М.

Исследователь кафедры «Архивоведения и источниковедения»

Национальный университет Узбекистана

zulkhumor0101@gmail.com

ОТРАЖЕНИЕ КАДРОВОГО СОСТАВА В ИСТОРИИ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ ТУРКЕСТАНСКОЙ АССР

АННОТАЦИЯ

Настоящая статья посвящена анализу исторических аспектов кадрового состава налоговых органов, осуществлявших реализацию налоговой политики в период Туркестанской АССР. По результатам исследования на основе архивных материалов обосновано, что кадровый состав являлся одним из ключевых факторов реализации налоговой политики в Туркестанской АССР, а эффективность деятельности налоговых органов находилась в непосредственной зависимости от профессиональной подготовки работников и особенностей их кадрового состава.

Ключевые слова: Туркестанская АССР, налоговая политика, кадровый состав, налоговые органы, Народный комиссариат финансов, местные кадры, архивные документы, советское управление, налоговое администрирование.